

Llinda amb creu patent de Roters

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Masia de Roters. Demarcació de Castelltallat
Emplaçament Ctra. BV-3002, al km. 10.5 camí direcció S-W cap a Caseta de l'Oliva. D'aquí camí est i trencall sud
Alçada: 624

Coordenades:

Latitud: 41.8151
Longitud: 1.62666
UTM Est (X): 385933
UTM Nord (Y): 4630159

Classificació

Número de fitxa 08229 - 298
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Segle XIII
Estat de conservació Bo
Protecció Física
Observacions protecció: Recinte tancat
Accés Restringit
Ús actual: Ornamental
Titularitat Privada
Titular: 002206000CG83B0001XS
Fitxes associades:
[Roters](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dt., 18/07/2017 - 02:00

Descripció

Llinda d'una porta de la masia de Roters que té gravada una creu patent, possiblement relacionada amb l'Orde del Temple. La porta es troba a l'interior de la casa, concretament al sector sud-est, a la planta baixa, i pertany a les cambres adjacents a la torre medieval que és la construcció originària d'aquest mas. Al centre de la llinda, a la part inferior, hi ha gravada una creu patent sobre una forma de monticle arrodonit que representa el mont Gòlgota. Es tracta d'una imatge que es pot associar a la simbologia templera, especialment a partir d'estudis comparatius de símbols que es troben en una presó francesa de templers. L'estudiós Josep Bastardas sosté la hipòtesi que l'Orde del Temple va establir-se a la serra de Castelltallat entorn de l'any 1130, entre d'altres llocs al castell proper de Claret dels Cavallers. Hi ha documents que relacionen el mas de Roters amb membres de l'Orde del Temple, en concret amb Berenguer de Claret, fill del comanador del Temple Bernat de Claret.

Història

En el seu origen el mas Roters era una torre de defensa. Al segle XI es pot relacionar amb la família militar dels Rodballs (pròxima als Cardona), que en tindria el domini útil, mentre que el domini directe seria dels Cardona i/o de la col·legiata de Sant Vicenç de Cardona. En un testament de l'any 1151 els germans Ramon i Guillem de Cardona (nebots del vescomte Ramon Folc II) fan donació d'una condolina o coromina vescomtal situada a Rodballs a l'almoïna de Sant Vicenç de Cardona. Al segle XII hi ha documentat un litigi de la família Rodballs amb la casa vescomtal de Cardona i la col·legiata de Sant Vicenç precisament pel domini de Roters. Segons un document de 1135, però, aquest any Roters no tenia castlà i els Rodballs ja feia temps que no hi eren. Els Cardona posaren al capdavant de les dominatures a la zona de Calonge i la Molsosa a Pere Guillem Biosca, que es cuidà de buscar una solució per a Roters i altres masos (RODRÍGUEZ, 2009: 563-564). Segons aquest document, el 1135 formava part d'una condolina vescomtal (és a dir, un territori en condomini) que tenia quatre masos en total. Dos apareixen clarament identificats: Roters i Boixeda. Els altres dos podrien ser Valentines (mansum de Bela de Fonte Morello) i Codony (mansum Raymundi Agrani). Un altre document important és el testament que el vescomte de Cardona Guillem va fer el 20 de març de 1213 (RODRÍGUEZ, 2009: 143), on consta que fa una deixa a Berenguer de Claret, fill del comanador del Temple Bernat de Claret, del mas Roters de Castelltallat. Segons Josep Bastardas, a partir d'aquesta data Roters entraria dins l'esfera de l'Orde del Temple, igual que el castell molt proper de Claret de Cavallers i altres llocs de la serra de Castelltallat. A aquest moment podria correspondre la creu patent o templa dalt del Gòlgota que trobem en una llinda del mas. Segons Bastardas, Bernat de Claret seria el responsable d'organitzar un complex templer en diferents punts de la serra de Castelltallat. Alguns estudiosos consideren que els Claret podrien ser una branca de la família dels Cardona a través de la línia dels Claramunt. Una prova indirecta d'això podrien ser les similituds entre el gravat de Roters i l'escut dels Claramunt, que consisteix en un turó florit amb una flor de lis. En el cas de Roters la flor s'hauria transformat en una creu patent. Així doncs, la creu de Roters podria correspondre al segle XIII, moment en que el mas tenia forma de torre, que es comunicava visualment amb Claret dels Cavallers, i tal vegada aleshores s'hi haurien començat a construir algunes dependències. En els segles posteriors Roters devia evolucionar cap a un mas més convencional. Segons consta en un capbreu de Castelltallat fet pels ducs de Cardona, l'any 1686 estava unit al mas veí de Codony i prestava un cens i carnelatge als ducs. Tenim el dubte, però, de si aquest mas Codony es refereix a l'actual Codony o al Codonyot: una casa també molt propera, que sembla força antiga i des de temps immemorials està unida a Roters. Des del segle XVII coneixem la genealogia dels propietaris de Roters gràcies a un treball de recerca familiar fet per un parent de la família.

Bibliografia

BASTARDAS, Josep (2014). De les terres de Domenic als termes de Castelltallat, Fals i Camps. Una visió històrica sobre els dominis senyorials d'aquest territori des de l'època carolíngia fins a l'època moderna (ss. X-XVI). Treball inèdit.

FEIXAS GARCÍA, Francesc (1993). Breus dades històriques de l'arbre de la família Feixas (treball particular).

RODRÍGUEZ BERNAL, Francesc (2009). Els vescomtes de Cardona al segle XII. Una història a través dels seus testaments. Lleida, Universitat d'Estudis Ilerdencs - Fundació Pública de la Diputació de Lleida, p. 143-151.

